

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Murat ÇEPNİ

İzmir Milletvekili

Asbest, lifsi ve kristal yapıya sahip; magnezyum silikat, kalsiyum magnezyum silikat, demir magnezyum silikat ve kompleks sodyum demir silikat bileşimi şeklinde bulunan bir grup mineraldir. İyi ısı ve ses yalıtımı sağlayan asbest özellikle sanayi ve inşaat alanında 3.000'in üzerinde üründe kullanılmıştır. Asbestin, Türkiye'de üretimi, kullanımı, piyasa arzı ile asbest içeren eşyaların piyasaya arzı, 31 Aralık 2010 tarihinden itibaren yasaklanmıştır. Bu tarihten önce yapılan binalar ve sanayi ürünleri büyük oranda asbest içermektedir. Kanser Araştırmaları Ajansı (IARC), asbesti, kesin kanserojen olarak tanımlamış ve kanserojen maddeler listesinde 1. grupta sınıflandırılmıştır. Birçok ciddi hastalığın oluşmasına da zemin hazırlamaktadır. Ciltte ve akciğer zarlarında yaraların oluşmasına, akciğerin sertleşmesine, akciğer zarı ve karın zarı kanseri olan Mezotelyoma hastalığına, gırtlak kanserine, sindirim sistemi kanserlerine, eklemlerde kireçlenme oluşumuna neden olmaktadır. Asbest kaynaklı hastalıklarda, asbeste maruz kalınan süre ve ortamda bulunan asbest miktarı da önem taşımaktadır. Asbeste maruz kalındığı süreçten itibaren 10 yıl veya 20 yıl sonra hastalıklar ortaya çıkmaktadır. Eylül 2012 tarihinde yayınlanan, Türkiye Mezotelyoma Çalışma Grubu, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu ve ESOGÜ Akciğer ve Plevre Kanseri Araştırma Merkezi'nin hazırladıkları, Türkiye Asbest Kontrolü Stratejik Planı raporunda, asbest temasının önemli bir halk sağlığı sorunu olduğu, Türkiye'de asbest temasının çoğunlukla kırsal alanda gerçekleştiği ortaya konmuştur.

Türkiye'de, önemli bir halk sağlığı ve çevre sorunu olan asbest yasaklanmasına karşın hala asbestli ürünlerin amiantlı ürün adıyla satışı ve kırsal alanda asbestli maddelerin kullanımı devam etmektedir. Asbestli ürünlerinin imhası da çok ciddi çevresel bir etkiye sahiptir. 2010 yılı sonrasında Kentsel dönüşüm kapsamında, Ankara Havagazı Fabrikası örneğinde olduğu gibi, asbest taşıma riski dikkate alınmadan, bilimsellikten uzak bir şekilde binaların yıkımı yapılmaktadır. Yanlış bertaraf ve imha faaliyetleri sadece sökülüm yapanların sağlığını değil, çevrede yaşayanlar için de büyük tehlike oluşturmaktadır. 13-10-2021 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan Binaların Yıkılması Hakkında Yönetmeliğin amacı; binaların yıkım faaliyetlerinin çevre ve insan sağlığı ile güvenliğine zarar vermeyecek şekilde

gerçekleştirilmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemek olarak açıklanmış ve yıkım faaliyetinde; insan sağlığını, can ve mal güvenliğini ve çevreyi korumanın esas olduğu belirlenmesine karşın yönetmeliğin neden 1/7/2022 tarihinde yürürlüğe gireceği anlaşılamamaktadır. Yönetmeliğin yürürlüğe gireceği tarihe kadar, asbest riskine karşı hiçbir tedbir alınmadan binlerce bina yıkılmış ve asbest havaya karışmış olacaktır. Binlerce kişi asbestin neden olduğu sağlık sorunlarına karşı risk altında kalacaktır. Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmalar, yasalar ve Anayasa gereği, halkın sağlıklı ve dengeli çevrede yaşama hakkının koruması için acil önlemlerin alınması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- 13-10-2021 tarihinde Resmi Gazete 'de yayınlanan Binaların Yıkılması Hakkında Yönetmelik neden 1/7/2022 tarihinde yürürlüğe girecektir? Bakanlığınızın, ciddi bir halk sağlığı ve çevre sorununa neden olan asbestli binaların yıkım işini bilimsel ve teknik usullere göre yıkılması için yönetmeliğin hemen uygulanması için çalışması olacak mıdır?
- 2-Bakanlığınız kendi bünyesinde, asbestin neden olduğu çevresel etkiler konusunda araştırma yapmış mıdır? Bu konuda demokratik toplum örgütlerinin görüşleri dikkate alınmakta mıdır?
- 3- Bakanlığınız bünyesinde asbest konusunda uzmanlaşmış bir çalışma ekibi var mıdır? Var ise bu uzmanlar belediyeleri ve halkı asbestli binaların yıkımı, atıkların bertarafı konusunda bilgilendirecek midir? Bu konuda Belediyelere destek verilecek midir?
- 4- Kentsel dönüşüm kapsamında binaların yıkımını yapan firmaların asbest konusunda yeterliliği ve donanımı denetlenmekte midir?
- 5- Kentsel dönüşüm kapsamında kaç konut bulunmaktadır? Bunların kaç için asbest tespiti yapılmıştır?
- 6- Türkiye'de yerleşim alanlarında mevcut asbestin yok edilmesi, çevreye ve insan sağlığına verdiği zararların tespit edilip, engellenmesi konusunda Bakanlığınızın ne gibi çalışmaları vardır?
- 7- Kırsal alanda asbestin zararları konusunda halkı bilgilendirmek ve asbest kullanımını engellemek için ne gibi çalışmalarınız vardır?
- 8- 2010 yılından bugüne Türkiye'de asbest ithalatı yapılmış mıdır? Türkiye'de çıkartılan asbest olmuş mudur?

53455

9- Kentsel dönüşüm kapsamında yıkılan binaların asbest maruziyeti yaratmaması açısından yönetmeliklere uygun yapılıp yapılmadığı denetlenmekte midir? Bu konuda ceza alan firma var mıdır?

10- Asbest içeren atıkların bertarafı ne şekilde yapılmaktadır? Asbest içeren hafriyatların İstanbul'da havaalanı inşaatında kullanıldığı iddiaları konusunda Bakanlığınızın açıklaması olacak mıdır?